

A magyar zoológusok működése.

A K. M. Természettudományi Társulat állattani szakosztálya január hó 3-án tartotta ez idei első ülését a Társulat saját üléstermében.

Dr. Entz Géza elnök melegen üdvözölte a szakosztály tagjait az új helyiségben s abbéli reményének adott kifejezést, hogy miután a Társulat lehetővé tette az önálló állattani folyóirat megindítását, a szakosztály tagjai még intenzívebb munkásságot fognak a zoológia terén kifejteni.

Elsőnek Szalay L. E. tartott előadást az *Anser neglectus* és *fabalis* szegycsonti készülékéről.

Vázolta az ornithotomia fejlődését s hangsúlyozza annak fontosságát az ornithológiában. Részletesen ismertette a madarak vállövét és szegycsontját, melyekből egy egész sorozatot be is mutatott. Tanulmányainak eredményeit röviden összefoglalva arra a meggyőződésre jutott, hogy az *Anser neglectus* mint önálló faj meg nem állhat s csupán subspeciesnek tekintendő.

Dr. Entz Géza az előadás kapcsán azt az indítványt tette, hogy miután a madarak morphológiájáról és anatómiájáról magyarnyelvű népszerű munka nincs, kérje meg a szakosztály a Társulat választmányát, hogy *Marschall*-nak „*Der Bau der Vögel*“ című munkáját fordítsa le s a könyvkiadó-vállalat egyik kötete gyanánt adja ki.

A szakosztály az indítványt egyhangulag elfogadta s meghatalmazta az elnököt, hogy a legközelebbi választmányi ülésen az indítványt a szakosztály nevében megtegye.

Ezután az önálló állattani folyóirat ügye került szónyegre. Dr. Lendl Adolf, az „*Allattani Közlemények*“ jelenlegi vezetője, hivatkozva soknemű elfoglaltságára, ezen tiszteréről lemond s kéri a szakosztályt, hogy lemondását fogadja el. A szakosztály Dr. Lendl Adolf lemondását sajnálattal tudomásul veszi. Az ily módon megüresedett szerkesztői állás be-lé-ven töltendő, elnök a szabályzatnak megfelelően a választást titkos szavazás útján elrendeli. A szavazás megejtetvén, szerkesztőnek egyhangulag Méhely Lajos választatott meg, kit az elnök meleg szavakkal üdvözöl.

Méhely Lajos megköszönte az előlegezett bizalmat s ígérte, hogy kötelességének legjobb tehetsége s tudása szerint fog iparkodni eleget tenni.

Elnök jelenti azután, hogy a társulat választmánya az állattani és növénytani folyóirat ügyrendjének egységessé tétele tárgyában a két szakosztály elnökeiből, jegyzőiből, továbbá a társulati főtítkárból és igazgatóból álló bizottságot küldött ki. A bizottság feladatát elvégezte s a szakosztály által benyújtott ügyrend csekély változtatással elfogadtatott.

Felhívjuk e helyen is t. előfizetőink figyelmét az új állattani folyóiratra, melynek címe „*Allattani Közlemények*“ lesz s első füzete előreláthatólag február hó folyamán fog megjelenni.

A folyóirat hézagpótló voltát legjobban jellemzi az, hogy jóllehet az előfizetők gyűjtése eddig csak a legszűkebb körben történt, azok száma már meglehetősen nagy s hogy sokan a folyóirat fennállását biztosítandók, alapítványokat tesznek.

Eddig alapítók lettek: Dr. Entz Géza, Dr. Horváth Géza, Dr. Daday Jenő, Csiki Ernő, Dr. Kertész Kálmán, Szépligeti Győző, Dr. Gorka Sándor, Entz Géza, Mallász József, Kuthy Dezső, Méhely Lajos, Dr. Madarász Gyula, Szalay Imre, Paszlavszky József, Dr. Lendl Adolf, Wachsmann Ferencz, Dr. Uhryk Nándor, Dr. Szilády Zoltán, Chernell István, Dr. Rätz István és Lakatos Károly.

—sz.

Madár-szólás. A nyelv, mint az eszes működésnek külső kifejezője, az az áthidalhatatlan Rubicon, mely az embert az állattól elválasztja. A sajátképeni nyelv az, mely hallható jelekben nyilatkozik meg s ennek legegyszerűbb, legtermészetesebb kinyomata: az indulathangok. Ily indulathangokat, mint amilyen a fölkiáltás, a fájdalom nyögése, a türelmetlenség morgása, az öröm kitörése, az állatoktól is hallunk, de többre, tisztábbra, tökéletes, összefüggő beszédre már nem képesek. Ellenmondásképen fel lehetne hozni némely állat szerveinek

igen tökéletes fejlettségét, melylyel egyes emberi hangok megtanulására, szavak kiejtésére képesek, sőt néha az emberinél is tökéletesebb, gyönyörű, elbájoló éneket, füttyöt, dalt. Mindez azonban még mindig nem nyelv, nem beszéd, melyben az állat *gondolkodását, értelmiségét* összefüggő részletekben előadná.

Jóllehet ezt a tehetséget meg kell tőlük tagadnunk, mégis nem nagyszerű tehetségek-e pl. a madaraknak éneklő-képességük? E madárhangokat az emberi nyelv szavai-val akarom összehasonlítani és egyenkint ahhoz viszonyítva körülbelüli leírását adni.

Köszáli sas (*Aquila chrysaetus*): Hiá, hiá!...
 Királysas (*Aquila imperialis*): Krau, krau...!
 Vércse (*Cerchneis tinnunculus*): Kli, kli...!
 Karvaly (*Accipiter nisus*): Kirk-kirk, gü gü gü...
 Berki kánya (*Milvus ater*): Hi hi hié...!
 Ölyv (*Buteo buteo*): Mié, mié...!
 Darázs-ölyv (*Pernis apivorus*): Kik kik kik...!
 Héja (*Astur palumbarius*): Gia giak...!
 Vándor sólyom (*Falco peregrinus*): Kajak kajak...!
 Fecskefogó sólyom (*Falco subbuteo*): Gét hét hét...!
 Erdei fülesbagoly (*Strix otus*): Bumb rumb...!
 Közönséges kuvik (*Carine noctua*): Pu ku pu vik...!
 Örgébics (*Lanius excubitor*): Grüü grüü...!
 Kis örgébics (*Lanius minor*): Kja kja...!
 Tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*): Gék gék...!
 Szürke legyész (*Muscicapa grisola*): Csrié csrié...!
 Fekete rigó (*Turdus merula*): Cziezirr, tak tak...!
 Hüösrigó (*Turdus musicus*): Csi csi dak dak...!
 Fenyőrigó (*Turdus pilaris*): Sa sa sa sar...!
 Kerti vörösfark (*Sylvia phoenicurus*): Huid dé dé,

Huid dé dé...!
 Fehér barázdabillegető (*Motacilla alba*): Czivit czisziszi...!
 Vörösbegy (*Saxicola rubicola*): vid vid tek tek tek...!
 Köz. királyka (*Regulus cristatus*): Czit czit...!
 Erdei pacsirta (*Alauda arborea*): Dirli dirli...!
 Pipiske (*Alauda cristata*): Düüridié...!
 Aranysármány (*Emberiza citrinella*): Szisziszi szicz...!
 Sordély (*Emberiza miliaria*): Tirr rücz...!
 Téli pinty (*Fringilla montifringilla*): Imk imk...!
 Kenderike (*Fringilla cannabina*): Gek gek...!
 Nyíri csíz (*Fringilla linaria*): Cset cset dü dü hoid...!
 Barátka (*Sylvia atricapilla*): Fudi judi...!
 Szénczinke (*Parus major*): Czii, czüü...!
 Erdei pinty (*Fringilla coelebs*): Hincs hincs...!
 Szarka (*Pica caudata*): Sak sak sakerakak...!
 Bübös banka (*Upupa epops*): Re re hup hup...!
 Fekete harkály (*Picus martius*): Krük krük...!
 Tarka harkály (*Picus major*): Gik gik gik...!
 Jégmadár (*Alcedo ispida*): Tiit tit...!
 Gerlicze (*Columba turtur*): Vurtur tur tur...!
 Vadgalamb (*Columba oenas*): Kukeruü...!
 Köz. fűrj (*Coturnix dactylisonans*): Pitypalatty...!
 Köz. daru (*Grus cinerea*): Kruü, kruü...!
 Erdei szalonka (*Scelopax rusticola*): Dak dak...!

Kro... kro!
 Sárszalonka (*Gallinago scolopacina*): He he he...!
 Szürke gém (*Ardea cinerea*): Kvak kvak...!
 Szárcsa (*Fulica atra*): Gür gür...!
 Vadlúd (*Anser cinereus*): Ga ga giá...!
 Lotyósneff (*Limosa melanura*): Lotyó...!
 Nagy szélkiáltó (*Numenius arquatus*): Póli póli lipóéli!
 Fülemlé (*Luscinia philomela*): Tio tio tio tio tio tio
 tiotinx tio tio tio tiotinx tio tio tio tiotinx to to to to to to
 to to to tinx tio tio tio tinx tio tio tio tio tio tio tiotinx
 tio tio tio tinx tio tio tinx to to to to to to to to to to
 tinx tio tio tio tinx.

Szándékosan utolsónak hagytam a fülemlét, mely énekének fentebbi szavakban való megfigyelése Aristophanestól származik, ki „*Ornithes*“ című munkájában írta le.

Földváry Miksa.